

Richard Allen: Reprezentáció, illúzió és a film

A látás elméletei
Gyepes Mónika

○ Kétféle illúzió:

- Reproductív illúzió - ami a filmképben és a fényképben közös, a filmkép fotografikus tulajdonságaiból ered
- Projektív illúzió - abból ered, hogy a vetített mozgóképek átalakítják a fotografikus kép tulajdonságait

Benne-látás festményekben és keresztül-látás fényképeken

- Richard Wollheim: „ a benne-látás során két dolog történik: vizuálisan tudatában vagyok annak a felületnek, amelyet nézek, és észreveszek valamit, ami valami más előtt áll, vagy (bizonyos esetekben) valami mögé húzódik.”
- Festmény felületében látunk egy tárgyat → benne-látás
- A fénykép transzparens → keresztül-látás

A trompe l'oeil és a reprodukzív illúzió

- trompe-l'oeil: (szó szerint: *a szemet becsapó*) festészetnek nevezzük, ha a művész megtévesztő, lehetetlen módon mutatja be a valóságot

© Getty Images

-
-
- A filmben az illúzió egyik formája a nézőt arra ösztönzi, hogy hamis következtetéseket vonjon le a kép státuszáról – reprodukív illúzió

- Fotorealista festmények

- Fotogravúr/fotokarc

-
-
- a reprodukív illúzió esetében egy megrendezett eseményt valóságosnak érzékelünk a fényképen

Reproduktív illúzió a filmben

- Illúzió - ha a nem-fikciós film megrendezett eseményeket tényleges helyzetként mutat be
- Dokumentumfilmek
- Technikák → kép bizonyító erejének növelése

Az illúzió változatai

- Carroll: illúzió – megtéveszti a nézőt
- Allen: két kritérium alapján az illúzió különböző változatai:
  - az illúziót szükségszerűen illúzióként tapasztaljuk-e az észlelés során
  - vajon olyan illúzióval van-e dolgunk, amely szükségszerűen valamiként-látással jár

Allen: négy különböző fajta illúzió

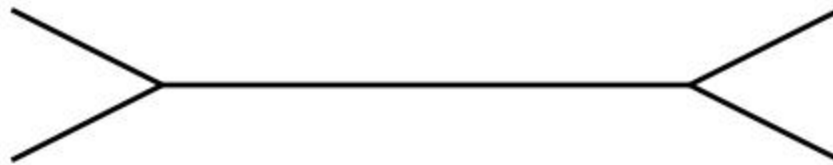
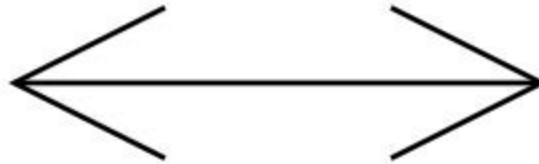

- 1. illúziók, melyeket szükségszerűen tapasztalunk és nem járnak valamiként-látással
- 2. illúziók, melyeket nem szükségszerűen tapasztalunk illúzióként és nem járnak valamiként-látással
- 3. illúziók, melyeket szükségszerűen tapasztalunk és valamiként-látással járnak
- 4. illúziók, melyeket nem szükségszerűen tapasztalunk illúzióként és valamiként-látással járnak

1. illúziók, melyeket szükségszerűen tapasztalunk és nem járnak valamiként-látással

---

- Müller-Lyer illúzió

2. illúziók, melyeket nem szükségszerűen tapasztalunk illúzióként és nem járnak valamiként-látással

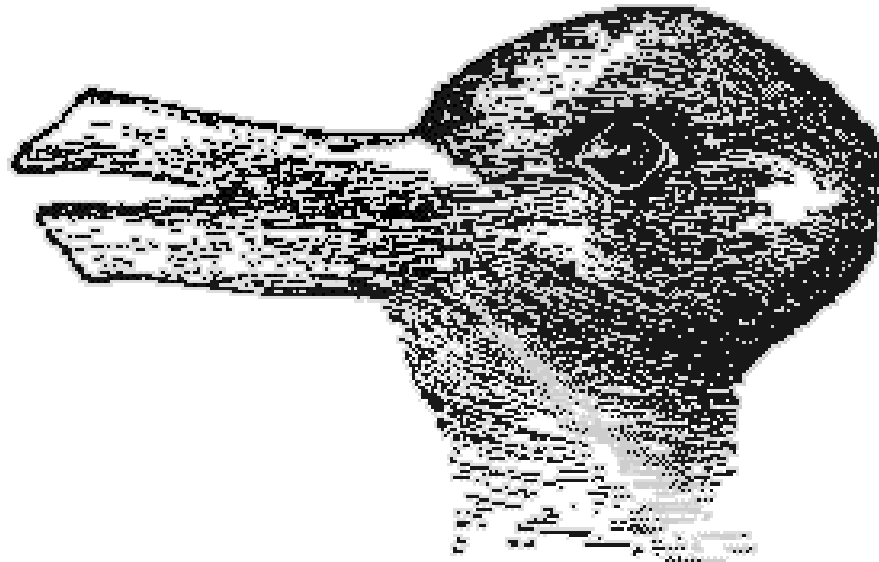

- tükörillúziók

4. illúziók, melyeket nem szükségszerűen tapasztalunk illúzióként és valamiként-látással járnak

---

- Nyúl-kacsa rajz, Necker-kocka

A projektív illúzió

- A fénykép fikcionálisan inkompetens
- A film örökli a fénykép fikcionális inkompetenciáját
- Előfeltételei
  - Képen kívüli tér tudata egyesül a jelent megidézõ mozgás észlelésével
  - Hangsáv – kép jelenének és külsõ és belsõ tér közti folytonosság hangsúlyozása

-
-
- a mozgás, a hang és a vetítés kombinációja elnyomja a kép fotografikus alapjáról való tudásunkat → vetített mozgókép projektív illúziója
  - Noel Burch: diegetikus hatás

-
-
- projektív illúzió tapasztalásának két különböző módja:
    - szereplőközpontú projektív illúzió
    - nézőközpontú projektív illúzió
  - Mechanikus narancs (1971)